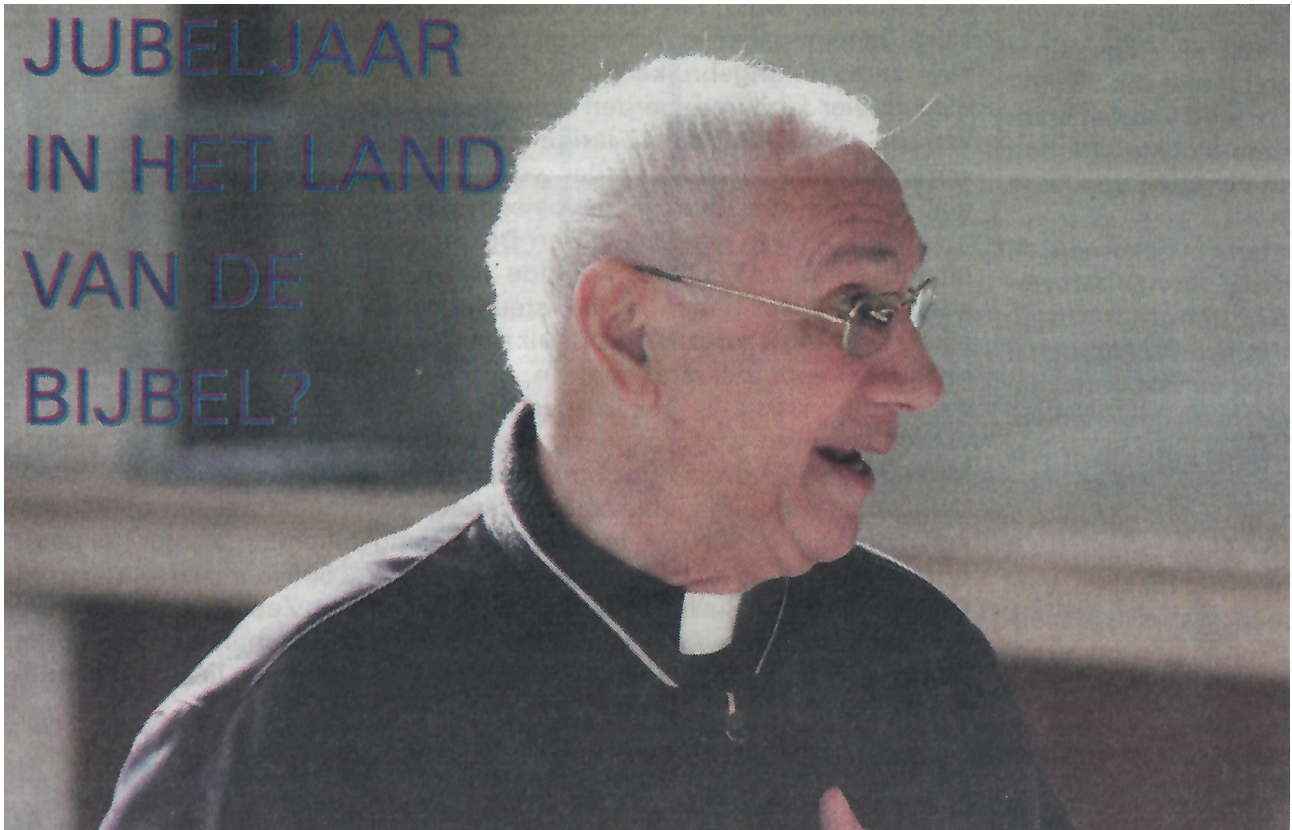

Jubeljaar in het land van de bijbel?

Harmen Jansen

Provinciale Kerkbode (jrg. 129 nr. 23, 10 juni 2017)

Naim Ateek (1937), Palestijns Israëli, Anglicaans priester en theoloog (foto: H. Jansen)

Pinksteren komt van pentecoste, Grieks voor: vijftigste. Behalve het jaarlijkse Wekenfeest zeven sabbatten na Pesach kent de Tora een feestj  r na zeven sabbatsjaren. 'Elk vijftigste jaar zal voor jullie een jubeljaar zijn' (Leviticus 25: 11). De Palestijnse theoloog Naim Ateek betrok dit gebod vorig jaar in zijn opioep aan Israel om een einde te maken aan de bezetting van de Westbank, Oost-Jeruzalem en Gaza, vijftig jaar geleden, in de Zesdaagse oorlog (5-10 juni 1967). Maar het vijftigste jaar eindigt zoals het begon. Erger nog. Ook is het honderd jaar geleden dat het Britse Rijk in de Balfour Declaration aan de joden een Nationaal Tehuis toezegde in Palestine, zonder instemming te vragen van de bevolking van het land.

A.s. zondag is de van de goddelijke Drie-eenheid. Ik moet aan andere drie  enheden denken. Waarom delen joden, christenen, moslims niet samen op voet van staatkundige gelijk-

waardigheid het land van de Bijbel: het h  le land, in plaats van kleine stukjes voor Palestijnen en heel grote stukken voor Joden? Drie godsdiensten hebben hier hun oorsprong en belavnergrijke heilige plaatsen. Hier openbaarde zich de Ene, de Vader, Allah (Arabisch voor God).

En de drie  enheid van zionisme, christendom en staat Israel is ook zo'n heilige trits. Een beetje christen schaamt zich over de Holocaust en staat daarom achter de Joden. En omdat de staat Isra  el een 'onverbreekbaar deel van de joodse identiteit' vormt, loopt die christen dus over van begrip voor alle moeilijkheden en bedreigingen van deze staat.

Mijn herinneringen aan vijftig jaar geleden zijn net zo grijs als de meeste tv's van toen. De Jom Kippoeroorlog van 1973 herinner ik me beter. We waren blij met de Isra  lische overwinning en later de vrede tussen Sadat en Begin. Maar

inmiddels weten we toch dat het niet klopt: Israël als een bastion van westerse vrijheid en democratie tegenover een wereld van barbaarse en racistische moslim-terroristen? Ik hoorde onlangs in een bijeenkomst van een klassicale commissie Kerk & Israël zonder veel tegenspraak beweren dat alle Arabieren lui zijn en dat Palestijnse christenen vooral last hebben van de moslims. Zulke onkunde is toch niet representatief voor hoe wij in onze kerken denken?

Het staat dus in de Tora. 'In het jubeljaar zal ieder naar zijn eigen grond terugkeren'. Wie erfelijk grondbezit van de familie als pand had moeten afstaan vanwege oplopende schulden, krijgt het weer terug. Ongeacht de mate waarin er wanbeheer in het spel was geweest. Families mogen niet van generatie op generatie in armoede en ellende gedompeld worden. Er moet perspectief zijn op een betere toekomst voor de kleinkinderen. God is de eigenaar van het land en wederrechtelijke toe-eigening van bezit dat hij zijn kinderen heeft toevertrouwd, is niet toegestaan.

En dan is er ook nog internationaal recht: in verdragen vastgelegde afspraken over gedragsregels voor een bezettende macht. Over bevolking die niet mag worden getransporteerd van het land van de bezetter naar het bezette gebied en omgekeerd. Kolonisatie verboden! Evenals gevangenschap van Palestijnen uit de Westbank in Israël of annexatie van hele stukken land. Zoals er de morele plicht is om bij bezetting niet tot het gaatje te gaan bij het uitknijpen van een bevolking.

Naim Ateek (1937), Palestijnse Israëli, Anglicaans priester en theoloog, is een vreedzaam man. Toen Hamas in het leven werd geroepen ten tijde van de eerste Intifada, de gewapende opstand tegen de bezetter, stichtte hij de oecumenische christelijke organisatie Sabeel voor gerechtigheid en vrede in het land van de Bijbel: wel kritisch over de bezettingspolitiek, maar overtuigd van de roeping om de weg van geweldloosheid te gaan. In de Geest van Jezus van Nazaret en Betlehem. Ateek appelleert aan het bijbelse geweten van de Joodse staat Israël en doet aan geestelijke vorming van groepen christenen.

Maar de recente nieuwsfeiten aan Israëlisches kant gaan nog steeds over dagelijkse vernietiging van huizen van Palestijnen om plaats te

maken voor kolonisten en militairen. Beschieting van vissers uit Gaza, gif op akkers in de buurt van de grens. Aanscherping van wetten tegen organisaties en personen die BDS bepleiten: boycot, desinvestering en sancties tegen Israëlisches ondernemingen en organisaties als vreedzaam drukmiddel. Dreigend verbod op toeristisch overnachten achter de Muur.

Enkele Palestijnse nieuwsfeiten: Hamas matigt de eigen doelstelling. Hongerstaking van 1500 Palestijnse gevangenen voor een betere behandeling. Onder leiding van Barghouti, volgens sommigen de Palestijnse Nelson Mandela, volgens Israël een terrorist en bedrieger. Velen zitten langdurig zonder proces achter de Israëlisches tralies. Onder hen veel jongeren, kinderen nog, die met stenen gooiden naar een leger gewapend met tanks en mitrailleurs.

En de Protestantse Kerk in Nederland? Stilte. Tijdens de verkiezingen begin dit jaar liet Kerk in Actie een uitvoerige diaconale kieswijzer maken. Een van de speerpunten waarop partijen werden getoetst was het mensenrechtenbeleid. Maar er ontbrak een specifieke toetsing van de visies van onze politieke partijen inzake Israël en de Palestijnen. Ook al had de synode in 2008 een Israël-Palestina-nota aangenomen waarin het internationale recht ook voor het kerkelijk beleid richtinggevend zou zijn. Er gaat veel (terechte) aandacht naar christenen in het Midden-Oosten vanwege het oorlogsgeweld waaraan ze bloot staan. Over christenen in het stukje Midden-Oosten dat door Israël wordt bezet mag het niet teveel gaan. Ateeks organisatie Sabeel kon tot nog toe wel rekenen op steun van Kerk in Actie. Maar de kerkleiding staat onder grote druk om daarmee te stoppen. Sommigen deïnen voor die druk niet terug voor leugens over antisemitisme en steun aan terreur.

Omar, Sabeelbestuurder uit Jeruzalem, is een jonge vader en oprecht christen die ondanks alle complicaties van het wonen op een locatie waar vaak geen water is, vrolijk blijft. In september 2016 in Utrecht zei hij stellig: 'Volgend jaar zijn we vrij'. Het klonk als de eeuwenoude Joodse roep aan het einde van het pesachmaal: 'Volgend jaar in Jeruzalem'. Zijn Nederlandse vrienden keken hem ongelovig aan. Een Jubeljaar in het land van de bijbel?

Ds. Harmen Jansen is predikant in Winsum-Halfambt